

Garantör Serisi

8. SINIF

Türkçe

BECERİ TEMELLİ

yeni nesil

SORU
BANKASI

Özetin özeti

%50 Kazanım soruları

%50 Beceri temelli yeni nesil sorular

Ünite değerlendirme etkinlikleri

Çek Koparlı

8. SINIF TÜRKÇE

EDİTÖR

Turgut MEŞE

YAZAR

Komisyon

Bütün hakları Data Yayınlarına aittir.

Yayıncının izni olmaksızın kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekânîk yollarla ya da fotokopi yoluyla basımı, çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz.

ISBN

978-625-7552-60-8

SERTİFİKA NO

40613

KAPAK TASARIMI

Data Yayınları Dizgi Ekibi

SAYFA TASARIMI

Data Yayınları Tasarım Ekibi

BASKI VE CİLT

Özgür Web Matbaacılık

ANKARA

İLETİŞİM

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi

1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No:2/20

Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0 312 384 20 33 - 0 505 925 57 81

Fax: 0312 342 23 58

www.datayayinlari.com

bilgi@datayayinlari.com

Kitap hakkında görüş ve önerileriniz için

WhatsApp hattımız: 0 542 262 03 37

ÖN SÖZ

Geleceğin Parlayan Yıldızları,

Bu kitap Milli Eğitim Bakanlığının belirlediği ders müfredatına uygun olarak hazırlanmıştır. Kitap, derslerde daha başarılı ve aktif olmanızı sağlayan birçok özelliğe sahiptir. Bu kitapla birlikte bilginizi artırmanın yanı sıra mukayese, muhakeme ve yorum yeteneği kazanacaksınız.

Eğlenceli ve görsel içeriğiyle sizlere neşeli bir çalışma imkânı sunan bu kitap, geleceğe yönelik hayallerinizin ve ideallerinizin ilk basamağı olacaktır.

Data Yayınları
www.datayayinlari.com

KULLANIM ŞEMASI

Mavi dolgulu sorular, beceri temelli yeni nesil sorulardır.

1. Aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

Dolgusu olmayan sorular, kazanım sorularıdır.

1. Aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

İÇİNDEKİLER

1. TEMA

SÖZCÜKTE ANLAM	5
FİİLİMSİLER (EYLEMSİLER).....	15
TEMA DEĞERLENDİRME TESTİ.....	23

2. TEMA

SÖZ GRUPLARINDA ANLAM.....	27
CÜMLENİN ÖGELERİ	35
TEMA DEĞERLENDİRME TESTİ.....	43

3. TEMA

SÖZ SANATLARI.....	47
YAZIM KURALLARI	51
TEMA DEĞERLENDİRME TESTİ.....	63

4. TEMA

CÜMLEDE ANLAM.....	67
NOKTALAMA İŞARETLERİ	75
TEMA DEĞERLENDİRME TESTİ.....	83

5. TEMA

METİN TÜRLERİ	87
METİNLERİ KARŞILAŞTIRMA	95
HİKÂYE UNSURLARI - 5N 1K	99
CÜMLE TÜRLERİ	105
TEMA DEĞERLENDİRME TESTİ.....	113

6. TEMA

PARÇADA ANLAM.....	119
FİİLDE ÇATI.....	131
TEMA DEĞERLENDİRME TESTİ.....	137

7. TEMA

ANLATIM BİÇİMLERİ VE DÜŞÜNCEYİ GELİŞTİRME YOLLARI	141
ANLATIM BOZUKLUKLARI	149
TEMA DEĞERLENDİRME TESTİ.....	157

8. TEMA

GÖRSEL OKUMA - MEDYA KAYNAKLARI - SÖZLÜ İLETİŞİM	163
SÖZEL MANTIK VE MUHAKEME.....	173
TEMA DEĞERLENDİRME TESTİ.....	185
CEVAP ANAHTARI.....	189

DATA YAYINLARI

SÖZCÜKTE ANLAM

- İnsanlar arasında anlaşmayı sağlayan anlamlı ses veya ses birliğine **sözcük (kelime)** denir.
- Sözcükler ilk oluşum aşamalarında bir kavram, varlık ya da eylemi karşılamak amacıyla ortaya çıkmıştır. Zamanla aynı sözcüklerin farklı anlamlarda kullanılmaya başlanmasıyla sözcüklerin cümle içerisindeki anlamı önem kazanmıştır. Bu da sözcüklerin anlam bakımından incelenmesini gerekli kılmıştır.

Sözcüklerde Çok Anlamlılık

Gerçek Anlam: Bir sözcüğün akla gelen ilk anlamıdır. Buna temel anlam ya da sözlük anlamı da denir.

- ▶ Çocuğun **yüzünde** yara izleri vardı.
- ▶ Güzel **gözleri** herkesi etkiliyordu.

Mecaz Anlam: Bir sözcüğün temel anlamından tamamen uzaklaşarak kazandığı yeni anlamdır.

- ▶ Annesinden **yüz** bulamayınca ona sığındı.
- ▶ Bekleneni veremeyince **gözden** düştü.

Terim Anlam: Bir bilim, sanat, spor, meslek dalıyla ya da bir konuyla ilgili ve belirli bir kavramı karşılayan sözcüklerin karşılığı olduğu anlamdır.

- ▶ Oyunun ilk **perdesi** sona erdi. (tiyatro terimi)
- ▶ Sınavda **virgül** sorulmuştu. (dil bilgisi terimi)

Somut Anlam: Beş duyardan herhangi biriyle algılanabilen kavram ve varlıkları karşılayan anlamdır.

- ▶ "Işık, ses, gölge, hava, masa, kalem, kuş..." somut anlamlı sözcüklerdir.

Soyut Anlam: Beş duyardan herhangi biriyle algılanamayan ancak varlığı akıl, inanç ve sezgilerle kabul edilen kavram ve varlıkları karşılayan anlamdır.

- ▶ "Keder, sevgi, nefret, korku, melek, Allah..." soyut anlamlı sözcüklerdir.

1. "İlerideki uçurumun kıyısına kadar yürüdüler." cümlesindeki "kıyı" sözcüğünün anlamı, aşağıdaki altı çizili sözcüklerin hangisinde vardır?

- Paltosunun yakasını kaldırıp caddeye doğru yürümeye başladı.
- Duvarın kenarında tek başına uzun bir süre bekledi.
- Genç adam etrafına meraklı gözlerle bakıyordu.
- Komşuluk ilişkilerinin çok iyi olduğu bir çevrede yetişti.

2. Yabani hayatta ..... hayvan grubu arasında yırtıcılar ilk sırada gelir. Yırtıcılar arasında büyük kedilerle ..... yırtıcı kuşlar her zaman ilgi uyandırır. Avcı olan bu hayvanlar için hızlı olmak, yaşamlarını ve ..... devam ettirebilmeleri için olmazsa olmazların başında gelir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdaki sözlerden hangileri getirilmelidir?

- en ilgi çeken – birlikte – evlerini
- en korkulan – beraber – soylarını
- yaşayan – benzeyen – özelliklerini
- en sevilen – anlaşamayan – yuvalarını

3. I. Otomobiller, otobüsler uğultu ile geçiyordu.

- Odanın içini kızarmış ekmek kokusu sarmıştı.
- Bu işi bitirebilmesi için ona koltuk çıkmışlar.
- Yanımıza gelecek yüzü yoktu.

Numaralandırılmış cümlelerdeki altı çizili sözcüklerden hangileri gerçek anlamının dışında kullanılmıştır?

- I ve II
- I ve III
- II ve III
- III ve IV

4. Bir gün yine okul dönüşü simit almak için elini cebine attığı anda, herkesi bir gün boğacak olan karanlık onu da kavradı.

Yukarıdaki cümle ve onu oluşturan sözcükler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- "Karanlık" sözcüğü gerçek anlamı dışında kullanılmıştır.
- "Elini" sözcüğü mecaz anlamda kullanılmıştır.
- "Simit almak" ifadesi gerçek anlamda kullanılmıştır.
- "Attığı" sözcüğü anlamca başka bir sözcüğün yerine kullanılmıştır.

FİİLİMSİLER

- Fiil soylu sözcüklere eklenen bazı eklerle sözcükleri türeten; cümlede ad, sıfat ve zarf görevinde kullanılan, aynı zamanda yan cümlecik kuran sözcüklere **fiilimsi (eylemsi)** denir.

İsim-Fiiller (Ad-Eylemler): Fiil köklerine veya gövdelerine “-ma/-me, -mak/-mek, -ış/-iş/-uş/-üş” eklerinden biri getirilerek elde edilir. Bazı sözcükler isim-fiil eki aldığı hâlde kalıplaşarak bir varlığın, kavramın adı olur. Bunlar fiilimsi olarak kabul edilmez.

- ▶ “Diyetteyken sebze **yemek** önemli.” cümlesindeki “yemek” sözcüğü fiilimsidir, “Bu **yemek** çok lezzetli.” cümlesindeki “yemek” sözcüğü ise isimdir (Fiilimsi değildir.).

Sıfat-Fiiller (Ortaçlar): Fiil köklerine veya gövdelerine “-an/-en, -ası/-esi, -maz/-mez, -ar/-er/-ır/-ir/-ur/-ür /-r, -dık/-dik/-duk/-dük/-tık/-tik/-tuk/-tük, -acak/-ecek, -mış/-miş/-muş/-müş” eklerinden biri getirilerek elde edilir.

- Fiil anlamını korumakla birlikte kendisinden sonra gelen ismi de niteler.

- ▶ **Gülen** yüzünüz hiç solmasın.
- ▶ Annem **yıkanacak** kıyafetleri topluyordu.

Zarf-Fiiller (Ulaçlar / Bağ-Fiiller): Fiil köklerine veya gövdelerine “-ıp/-ip/-up/-üp, -arak/-erek, -ınca/-ince/-unca/-ünce, -dikça/-dikçe/-dukça/-dükçe, -madan/-meden, -asıya/-esiye, -alı/-eli, -maksızın/-meksizin, -casına/-cesine, -dığında/-diğinde/-duğunda/-duğünde, -ken, -a ... -a/-e ... -e, -r ... -mez/ -r ... -maz” eklerinden biri getirilerek elde edilir.

- ▶ Haberi **alır almaz** eve **uçarcasına** gitti.
- ▶ Kitabı eline **aldığında** gece yarısı olmuştu.

NOT: Bütün fiilimsi ekleri, fiilden isim yapım ekidir. Fiilimsiler cümlede yan cümle kurar. Fiiller gibi “-ma/-me” eki ile olumsuz yapılabılır ancak fiilimsiler kip eki alamaz.

1. Fiilimsi ekleri eklendikleri sözcükleri isim-fiil, sıfat-fiil ya da zarf-fiil yapar. Bu kuralın istisnai durumları da vardır: Bazı sözcükler isim-fiil eki aldığı hâlde kalıplaşarak bir kavramın, varlığın adı olur. Bu tarz sözcükler fiilimsi olarak değerlendirilemez. Örneğin “Tohumu sevgiyle ekmek önemlidir.” cümlesindeki “ekmek” sözcüğü fiilimsi iken “Fırından iki ekmek almayı unutma!” cümlesindeki “ekmek” sözcüğü isimdir.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde fiilimsi eki aldığı hâlde, kalıplaşarak bir varlığı veya kavramı karşılayan sözcük yoktur?

- A) Masada sadece dolma servisi eksikti.
- B) Gülüşün bu hasta insanlara iyi gelmedi.
- C) Danışmada çalıştığını bilmiyordum.
- D) Uçurtmanın ipini sakın bırakma!

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat-fiil diğerlerinden farklı bir görevde kullanılmıştır?**

- A) Çocuk yaşanan olayları bir bir anlattı.
- B) Müdürümüz tartışılacak konuları daha önce belirlemişti.
- C) Okulumuza tanınmış isimleri davet etmiştik.
- D) Konuşmacının söyledikleri dinleyicilerce de desteklendi.

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde eylemin durumunu belirten bir fiilimsi kullanılmamıştır?**

- A) Bahçe sulamayı sever, bunu da şikâyet etmeksizin yapardı.
- B) Elimdeki hediyeleri gören herkes koşu koşu yanıma geldi.
- C) Alacaklısını görünce hemen ortalıktan kayboldu.
- D) El ele tutuşmuş bir çift, yürüyerek bana doğru geliyordu.

4. “O lepiska saçlar ağarmış.” cümlesinde “ağarmış” sözcüğü çekimli fiildir ve cümledeki yüklemi görevindedir. “Gözümün önüne ağaran saçları geldi.” cümlesinde ise “ağaran” sözcüğü fiil anlamını kaybetmemekle birlikte kendisinden sonra gelen ismi niteleyerek sıfat-fiil olmuştur.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde sıfat-fiil kullanıldığı söylenemez?

- A) Aldığı elektronik posta hayatını değiştirdi.
- B) Bu roman, silinmiş anıları canlandıracak.
- C) Doğan her çocuk, umudu da beraberinde getiriyor.
- D) Bence onu görmeden kararını vermemelisin.

17

Kargalar, sakın anneme söylemeyin!
Bugün toplar atılırken evden kaçıp
Harbiye Nezaretine gideceğim.
Söylemezseniz size macun alırım,
Simit alırım, horoz şekeri alırım;

Bu dizelerdeki fiilimsinin türce özdeşi aşağıdaki dizelerin hangisinde vardır?

A)

Çakmak çakmaya geldik
Kına yakmaya geldik
Ayşe teyze ağlama
Kızın almaya geldik

B)

Bütün kusurlarım toprak gizliyor,
Merhem çalıp yaralarım düzlüyor.
Kolun açmış yollarımı gözlüyor,
Benim sadık yârim kara topraktır.

C)

Bütün iyi kitapların sonunda
Bütün gecelerin sonunda
Meltemi senden esen
Soluğu sende olan,
Yeni bir başlangıç vardır...

D)

Kemal Paşa, yenilmez yiğit,
Şanlı komutan!
Yetiş bize, çöllerde bile olsan!
İnanç doldur, güç doldur içimize!
Bin kere yurdumuzu kurtaran!

18 Fiilimsiler; fiil kök ve gövdelerinden belirli eklerle türetilip cümlede ad, sıfat veya zarf görevinde kullanılan sözcüklerdir.

FİİLİMSİ	EYMEN'İN CÜMLESİ	PUAN
İsim-fiil	Gururundan olsa gerek, ağlamak istemiyordu küçük bey.	10
Sıfat-fiil	Çölde susayan insanlar görmek doğal bir şeydir.	10
Zarf-fiil	Biriktirdiği parayla annesine hediye alacakmış.	10
Adlaşmış sıfat-fiil	Gidenleri aramak pek de bana göre bir şey değil.	10

Türkçe sınavına giren Eymen'den fiilimsilerle ilgili birer örnek vermesi istenmiştir.

Buna göre Eymen sınavdan kaç puan almıştır?

A) 10

B) 20

C) 30

D) 40

SÖZ GRUPLARINDA ANLAM

- En az iki kelimenin bir araya gelmesiyle oluşan ifadeye söz grubu ya da söz öbeği denir. Bu ifadeler cümle düzeyinde de olabilir.
- Söz grupları; tamlamalar, bağlaçlar, edatlar, fiilimsilerle oluşturulan ifadeler olabileceği gibi atasözleri, deyimler, ikilemeler veya özdeyişler şeklinde de olabilir.

KALIPLAŞMAMIŞ SÖZ GRUPLARINDA ANLAM

- Tamlamalar, edatlar, bağlaçlar, ikilemeler ve fiilimsilerle oluşturulan söz gruplarıdır. Atasözleri ve deyimler gibi belli bir kalıba sokulmamış, daha esnek bir yapıya sahip ifadelerdir.
- Sınavlarda kalıplaşmamış ama birbiriyle ilişkili olan bu tarz ifadelerin altı çizilerek ya da soru kökündeki ifade tırnak işareti içine alınarak cümleye kattığı anlam sorulur. Ayrıca söz grubu verilmeyerek metnin anlamına göre boşluğa gelebilecek ifade de sorulur.

1. Evet, yaşayışım huyumcadır. İçimden gelmiyorsa yazı yazmaya bile katlanamam. Hoşlanmadığım bir insanla oturup çene yarıştırmam. Dahası, canım istemiyorsa en sevdiğilerimden bile iki kelamı esirgerim. Keyfime göre dost tutar ya da bozuşurum. Birçokları beni bencillikle, kendini beğenmişlikle suçlar, doğrudur. Kendini beğenmişlere, bencillikle karşı koyarım. Gerçekte dikbaşlı görünüşüm, hak bellediğim ilkelere sıkı sıkıya bağlı olduğumdur. Benim kabalaştığım kişiler; şiire, resme, heykele, sinemaya sırt çevirenler, sözde sanatçılardır.

Parçada konuşan kişi, altı çizili sözlerle kendine yönelik olarak neyi belirtmiştir?

- A) İnsanları küçük gören biri olduğunu
B) Bazı zamanlar iletişime girmek istemediğini
C) Bazılarını kendine eş değer görmediğini
D) Yalnızlıktan mutluluk duyduğunu

2. Karşımızdakinin duygu ve düşüncelerini hesaba katabilmek için önce onun duygu ve düşüncelerini anlamamız gerekir. Bu ise empati becerimizi kullanmamıza bağlıdır. Empati, kişinin kendini karşısındakinin yerine koyup, onun duygu ve düşüncelerini iyice anlayıp, anladığını karşısındakine hissettirmesidir.

Bu metinde altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çaba göstermek
B) Dikkate almamak
C) Onun gibi düşünmek
D) Göz önünde bulundurmak

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “okuyazar olma”yı anlatan bir söz kullanılmamıştır?**

- A) İyi tahsil görmüş gençler, Necip Fazıl’ı tahlil etmek için bir araya geldiler.
B) Eli kalem tutan herkes, bu insanlık kıyımının çığılığı olmaya yeminliydi.
C) Az buçuk mürekkep yalamış bir insan, seninle ilgili muhakkak bir şeyler karalayabilir.
D) İçinde bulunduğum duruma tercüman oldu bu davranışların.

4. O, plaza insanların bir yönetmenin kamerayla aktarması gibi kare kare betimler romanlarında. Kişilerin damarlarındaki kan akışını bile görürsünüz neredeyse, ...

Yukarıdaki sözler, düşüncenin akışına göre aşağıdaki söz gruplarından hangisiyle sürdürülebilir?

- A) o denli gerçek ve canlıdır.
B) yaşananları sizin gözünüzle görürler.
C) sizi de olayın içine çekerler.
D) öyle ki kendi yaşamlarını anlatırlar.

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “çekmek” sözcüğü deyim içinde kullanılmamıştır?**

- A) Çocuk bu saçma hareketleriyle dikkat çekmeye çalışıyordu.
B) Eşinin yeni arabasını itinayla park alanına çekti.
C) Saliha Teyze dünyadan elini eteğini çekmişti.
D) Söylenen her sözü kötüye çekiyordu hain adam.

YARDIMCI ÖGELER

Nesne: Öznenin yaptığı işten etkilenen ögedir. Yükleme sorulan "Ne?, Neyi?, Kimi?" sorularıyla bulunur.

Belirtili Nesne

- Yükleme sorulan "Neyi?, Kimi?" sorularına cevap veren söz ya da sözcük öbekleridir. Yükleme belirtme hâl ekiyle (-i) bağlanır.
  - ▶ Bugün onu çok aradım. (Kimi aradım?)

Belirtisiz Nesne

- "-i" belirtme hâl ekini almayan, yükleme sorulan "Ne?" sorusuna cevap veren söz ya da sözcük öbekleridir.
  - ▶ Adam bir iskemle taşıyordu? (Ne taşıyordu?)

Yer Tamlayıcısı (Dolaylı Tümleç): Bir cümlede yönelme, bulunma ve çıkma durum eklerinden (-e, -de, -den) birini alarak kullanılan, yüklemi tamamlayan ögeye denir. Yükleme sorulan "Kime?, Kimde?, Kimden?, Nereye?, Nerede?, Nereden?, Neye?, Neyde?, Neyden?" gibi sorularla bulunur.

- ▶ Başucumdaki işi yakıp saate baktım. (Neye baktım?)

Not: İsmi "-e, -de, -den" hâl eklerini alan her sözcük cümlede yer tamlayıcısı görevinde bulunmaz. Bu ekleri alan sözcükler, cümlede zaman veya durum bildirirse zarf tamlayıcısı olur.

Zarf Tamlayıcısı (Zarf Tümleci): Yön, zaman, tarz, sebep, miktar, vasıta ve şart bildirerek yüklemi tamamlayan ve yükleme sorulan "Ne zaman?, Nasıl?, Niçin?, Niye?, Neden?, Ne kadar?, Ne şekilde?" gibi sorulara cevap veren söz ya da söz öbekleri cümlede zarf tamlayıcısı (zarf tümleci) olarak kullanılır.

- ▶ Genç yazarın esareti beş yıl sürmüştü. (Ne kadar sürmüştü?)

ARA SÖZ

- Cümleyi söylerken söz arasına sıkıştırılan, bazen bir ögenin açıklayıcısı, bazen cümle dışı unsur olan söz veya söz öbeklerine ara söz denir. Açıkladığı ögeden sonra gelir ve iki virgülle ya da iki kısa çizgi ile ayrılır.
  - ▶ Yarın -annemle babamın evlendiği gün- tüm aile bir araya geleceğiz.

1. Yan cümle ya da yan cümlecik birleşik cümlelerde ana cümlelerin anlamını tamamlayan yardımcı cümledir. Yan cümlecik, tek başına tam ve anlamlı bir cümle olabildiği gibi fiilimsilerle oluşturulmuş da olabilir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yan cümle (cümlecik), belirtili nesne görevindedir?

- A) İzleyenlerin çoğu yönetmenin son filmini çok beğenmişti.
- B) Başkan, tartışmanın dozunu kaçıran konuşmacıları sert bir dille uyardı.
- C) Çocuk eğitimi ile ilgili semineri herkes can kulağıyla dinledi.
- D) Okullarda çocuklara görsel sanatlarla ilgili eğitim verilecek.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili öge yer tamlayıcısı değildir?

- A) O eşsiz kitaplar raflara dizildi.
- B) Bu fotoğrafta tüm yalnızlığını hissediyordu.
- C) Hasan dede tarlada iyice yoruldu.
- D) Gecenin bir yarısında oraya gidilmez.

3. Bir cümlede vurgulanan öge, o cümlelerin en önemli ögesidir. Vurgulanan ifade, asıl belirtilmek istenendir. Cümlede yükleme en yakın olan öge vurgulanan ögedir. Örneğin "Bu kitabı Kemal okudu." cümlesinde vurgulanan sözcük "Kemal" sözcüğüdür. Bu sözcük cümlelerin öznesidir ve yüklem konumunda olan "okudu" sözcüğünden hemen önce gelmektedir. Buna göre cümlede vurgulanan öge öznedir.

Bu açıklamaya göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde vurgulanan öge farklıdır?

- A) İki arkadaş gece boyunca uzun uzun konuştu.
- B) Genç kız, elindeki dosyaları masaya yavaşça bıraktı.
- C) Burada işlerin çoğu yaz gelince başlıyormuş.
- D) Aradığım bilgilerin çoğunu bu kitapta buldum.

4. "Dalgalandı geminin beyaz yelkenlerinde umut birdenbire." cümlesiyle aşağıdakilerden hangisinin öge dizilişi aynıdır?

- A) Yağmur bulutları geçecek köyümüzün üstünden.
- B) Kaynar bu cezvede kahve durmadan.
- C) Uçuyor şimdi gökyüzünde bir kırlangıç sürüsü.
- D) Kulak verdim yürekten kavala saza.

YAZIM KURALLARI

Büyük Harflerin Kullanıldığı Yerler: Özel adlar kapsamında olan kişi adları ve soyadları; takma adlar, unvanlar, saygı sözleri, rütbe adları, lakaplar; hayvanlara verilen adlar; millet, boy, oymak adları; dil ve lehçe adları; devlet adları; din ve mezhep adları; din ve mitoloji ile ilgili özel adlar; gezegen ve yıldız adları; düşünce, hayat tarzı, politika vb. anlamları bildirdiğinde "doğu" ve "batı" sözleri; yer adları; kurum, kuruluş, kurul adlarının ve kanun, tüzük, yönetmelik vb. adların her kelimesi; kitap, dergi, gazete ve sanat eserlerinin adları; dini ve resmî bayramların adları; tarihi olay, çağ ve dönem adları büyük harfle başlar. Ayrıca belirli bir tarih bildiren ay ve gün adları da büyük harfle başlar.

- ▶ Cahit Arf, Deli Ozan (Faruk Nafiz Çamlıbel), Zeki Bey, Minnoş, Türk, Türkçe, Azerbaycan, Müslümanlık, Zeus, Merkür, Doğu mistisizmi, Avrupa, Van Gölü, Türk Dil Kurumu, Nutuk, Suç ve Ceza, Kurban Bayramı, Kurtuluş Savaşı, 29 Ekim 1923...

1. ◆ Hayvanlara verilen özel adlar büyük harfle başlar.
  - ◆ Kişi adları ve soyadları büyük harfle başlar.
  - ◆ Yer adları büyük harfle başlar.

Aşağıdakilerden hangisi yukarıdaki açıklamalardan birine örnek olamaz?

  - A) Selim Atik ile aynı iş yerindeydik.
  - B) Evimiz Keban ilçesinin şirin bir mahallesindeydi.
  - C) Çocuk Kalbi, okuduğum ilk kitaptı.
  - D) Can, Pamuk ile oynamaya bayılırdı.
2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde büyük harflerin kullanımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?**
  - A) Köyleri Fırat Nehri'ne oldukça yakındı.
  - B) Ailesi İzmir'in Bornova İlçesi'nde yaşıyordu.
  - C) Ekip, Ağrı Dağı'na tırmanmaya hazırlanıyordu.
  - D) Van Gölü'nün kıyısında çok güzel çay bahçeleri vardı.
3. **Aşağıdaki cümlelerde altı çizili ifadelerin hangisinde büyük harflerin yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?**
  - A) Dün ilk defa Van kedisi gördüm.
  - B) Lale Festivali 25 Haziran'da başlayacak.
  - C) Anadolu'nun Doğusu'na yılın ilk karı düştü.
  - D) Semih amcam yarın sabah İzmir'e gidecek.
4. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışlığı yapılmıştır?**
  - A) Leyla Hemşire hastanın ilaçlarını hazırlıyordu.
  - B) Mühendis Emre Bey yeni bir proje üzerinde çalışıyor.
  - C) Basın açıklaması İstasyon Caddesi'nde yapıldı.
  - D) Komşumuzun oğlu geçen yıl Çankaya lisesinden mezun oldu.
5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışlığı yapılmıştır?**
  - A) Buğday hasadı bu yıl temmuz 15'de başladı, ne zaman biteceği bilinmiyor.
  - B) Ülkemizde 1970'ten sonra makineli tarıma geçilmeye başlandı ve tarımda çağ atlandı.
  - C) Yeni yasa tasarıları TBMM'de yakın zamanda görüşülecek, bazı konularda hızlı bir şekilde kararlar alınacak.
  - D) DSİ'nin yaptığı su kanalları; çiftçilerin yüzünü güldürdü, bitkilere canlılık kattı.
6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yön sözcüklerinin yazımı ile ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?**
  - A) Bilimsel çalışmalarda Batı'nın gerisinde kalmamalıyız.
  - B) Amerika'nın güneybatısında çöl alanları fazla yer kaplar.
  - C) İthal ürünlerin çoğu Uzak doğudan gelir.
  - D) Türkler Orta Asya'da devlet kuran ilk topluluklardan biridir.

"Kısaltmaların Yazımı: Kuruluş, ülke, kitap, dergi ve yön adlarının kısaltmaları her kelimenin ilk harfinin büyük olarak yazılmasıyla yapılırken bunların ve ölçülerin dışında kalan kelime veya kelime gruplarının kısaltılmasında ilk harfle birlikte kelimeyi oluşturan temel harfler dikkate alınır. Ölçü birimlerinin de uluslararası kısaltmaları kullanılır.

Not: Küçük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde kelimenin okunuşu esas alınırken büyük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde kısaltmanın son harfinin okunuşu esas alınır.

Not: Gelenekleşmiş olan T.C. (Türkiye Cumhuriyeti) ve T. (Türkçe) kısaltmalarının dışında büyük harflerle yapılan kısaltmalarda nokta kullanılmaz.

Birleşik Kelimelerin Yazımı: İki ya da daha çok sözcüğün yeni bir kavramı karşılamak üzere birleşip kalıplaşmasıyla oluşan sözcüklere birleşik kelime denir.

- Herhangi bir ses olayı gerçekleşen, kelimelerinden her ikisi ya da ikincisi birleşme sırasında anlam değişmesine uğrayan, ikinci kelimesi belirli geçmiş zaman veya geniş zaman eklerini almış ve kalıplaşmış olan, somut olarak yer bildirmeyen "alt, üst ve üzeri" sözlerinin sona getirilmesiyle oluşan, iki veya daha çok kelimenin birleşmesiyle oluşmuş kişi ad ve soyadları, ara yönleri belirten kelimeler bitişik yazılır.
  - ▶ Kaynana, kaybolmak, aslanağzı, gülkurusu, mirasyedi, ayaküstü, Alper, kuzeydoğu...
- Birleşme sırasında herhangi bir ses olayı gerçekleşmeyen, kelimelerinin ilki ya da ikincisi anlam değişikliğine uğramayan, sıfat-fiil ekleriyle kurulan sıfat tamlaması niteliğindeki sözler, "renk" sözüyle kurulmuş renk adları, yer adlarıyla kullanılan yön adları, "dış, iç, sıra" sözleriyle oluşturulmuş kelimeler, "alt, üst, ana, ön, art, arka, yan, karşı, iç, dış, orta, büyük, küçük, sağ, sol, peşin, bir, iki, tek, çok, çift" sözlerinin başa getirilmesiyle oluşturulan birleşik kelime ve terimler ayrı yazılır.
  - ▶ Arz etmek, köpek balığı, çıkar yol, Batı Trakya, çağ dışı, alt yazı, ön söz...

1. Kısaltmalarla ilgili bir çalışmada, kısaltmaların farklı yöntemlerle oluşturulduğu ifade edilmektedir. Bu yöntemlerden bazıları şunlardır:

- ◆ Bazen kelimelerin, özellikle son kelimenin birkaç harfinin kısaltmaya alındığı görülür. Bazen de aradaki kelimelerden hiç harf alınmadığı olur.
- ◆ Kuruluş, ülke, kitap, dergi ve yön adlarının kısaltmaları her kelimenin ilk harfinin büyük olarak yazılmasıyla yapılır.

Aşağıdakilerden hangisi bu metinde sözü edilen kısaltma türlerinden birine örnek olmaz?

- A) TÖMER (Türkçe Öğretim Merkezi)
- B) TDK (Türk Dil Kurumu)
- C) BOTAŞ (Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi)
- D) Alb. (Albay)

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?**

- A) Getirdin mi sizde kalan defterimi?
- B) Balıkçımı seni hatırladı, nasıl oldu bu?
- C) Aradığın kaynakları bulabildin mi?
- D) Gördün mü deniz kıyısındaki kuşu?

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı yapılmıştır?**

- A) Birtakım yazarlar ancak üç yılda bir eser veriyor ve bu eserler kayda değer yapıtlardır.
- B) Türk Dil Kurumunun çıkardığı "Deyimler Sözlüğü" kitapçılardaki yerini aldı.
- C) Stajyer doktorlar hastanede hocalarının peşinden ayrılmazlar.
- D) Ülkemizdeki hidroelektrik üretimi her yıl daha da artıyor.

4. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı yapılmıştır?**

- A) RTÜK'ten yapılan açıklamaya göre bazı programlar çocukları olumsuz etkiliyor.
- B) TDK'nın çıkardığı dergi tüm öğrencilere dağıtıldı.
- C) TRT'nin bazı programları ödüle layık görüldü.
- D) PTT'ye sınav yoluyla memur alınacakmış.

11 Aşağıda yazma çalışmalarında kullanılan bazı düzeltme sembollerine yer verilmiştir:

Sembol	Anlamı	Sembol	Anlamı
↑	Büyük yaz	→←	Yakın yaz
↓	Küçük yaz	Y	Yanlış
∪	Birlikte yaz	~	Daha güzel yaz
→	Paragraf başı yap	○	Kelime fazla
←	Hatalı paragraf başı	—	Ayrı yaz
∩	Harf noksan	∩	Gayret et
—	Harf yanlış	*	Güzel
○	Harf fazla	* *	Çok beğendim

Öğretmen, öğrencilerinden herhangi bir konuyla ilgili bir yazı yazmalarını istemiştir. Öğrenciler yazılarında bazı hatalar yapmış, öğretmen de bu hataları düzeltme sembolleriyle düzeltmiştir.

Aşağıdakilerin hangisinde öğrencilerin yazdıkları yazılarda yanlışlar, hem eksiksiz düzeltilmiş hem de doğru sembollerle gösterilmiştir?

- A) “Anneler Günü” olur[↓]da hiç “Babalar Günü” olmaz mı? Her zaman çok sevdiğimiz ve mutlu etmek istediğimiz babalarımızı bu gün[↓]de daha çok sevmeye ve sevindirmeye çalışırız. (BUSE)
- B) Her[↓]yıl 7 Nisan “Dünya Sağlık Günü” olarak kutlanır. Sağlıklı olmak her bireyin isteğidir. “Dünya Sağlık Günü” kapsamın[↓]da uzmanlar toplum sağlığı konusunda bizleri bilinçlendirir. (SUNA)
- C) 1959 yılında başlatılan “Nasrettin hoca şenliği” her[↑]yıl Konya'nın Akşehir İlçesinde 5-10 temmuz tarihlerinde Dünyanın pek[↑]çok ülkesinden gelen misafirlerle birlikte kutlanır. (TUBA)
- D) Mustafa Kemal Paşa, 19[↑] mayıs 1919'da Samsun'a çıkarak Türk Kurtuluş Savaşı'nı başlatmış ve bunun sonucunda milletçe el ele bir zafer kazanılmıştır. (GÜLLÜ)

12 Aralarında ilgi bulunan iki şeyden zayıf olanın güçlü olandan yola çıkılarak anlatılmasına “benzetme”, insana ait bir özelliğin insan dışı bir varlığa verilmesine “kişileştirme”, insan dışında bir varlığın bir şeyler söylemesine “konuşturma”, bir varlık, durum ya da olayın olduğundan daha büyük ya da küçük gösterilerek anlatılmasına ise “abartma” denir.

Buna göre;

Avludan geçtiğini gördüm gelinin
Suya gidiyordu öğle güneşinde
Ardında bebeği yalın ayak
Geride Karabaş
Tozlu yoldan söğütlerin oradaki çeşmeye
Yalağında bulutlar yıkanan çeşmeye

dizelerinde aşağıdaki söz sanatlarından hangisine başvurulmuştur?

- A) Benzetme   B) Kişileştirme   C) Konuşturma   D) Abartma

CÜMLENİN ANLATIM ÖZELLİKLERİ

Öznel Anlatım: Kişisel duygu ve düşüncelerin öne çıktığı cümlelerdir. Dolayısıyla bu cümlelerin anlamı kişiden kişiye değişir. Öznel cümlelerin doğruluğu ya da yanlışlığı kanıtlanamaz.

- Şairin son kitabındaki şiirleri hem anlam hem de yapı bakımından **kusursuz** görünüyor.

Nesnel Anlatım: Kişisel duygu ve düşüncelere yer verilmeyen ve anlamı kişiden kişiye değişmeyen cümlelerdir. Bu cümlelerde tarafsızlık (objektiflik) ön plana çıkar.

- Necip Fazıl Kısakürek, şiirlerinin bir kısmını "Çile" adlı kitabında toplamıştır.

CÜMLELER ARASINDAKİ ANLAM İLİŞKİSİ

Neden (Sebe)–Sonuç: Bir durumun, olayın, eylemin (genel olarak sonucun) gerçekleşme veya gerçekleşmeme sebebini ortaya koyan ilişkidir. Neden-sonuç ilişkisi, aynı cümle içerisinde veya iki ayrı cümle arasında kurulabilir.

- Ödevlerini zamanında teslim etmediği için azar işitti.
neden sonuç

1. Yahya Kemal, dünyaya hayal etmeden bakmakla yaşlılık arasında bir bağ olduğuna inanır. Bu, çok yerinde ve doğru bir görüştür. Hayal ile çocukluk, akıl ile yaşlılık arasında bir ilişki vardır.

Bu metindeki altı çizili cümle için aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Öznel cümledir.
- B) Neden–sonuç ilişkisi vardır.
- C) Koşul cümlesidir.
- D) Nesnel cümledir.

2. **Aşağıdakilerden hangisi "Kitap okudukça dış ve iç âlemlerimize projektorlerin çevrildiğini fark ederiz." sözüne anlamca en yakın cümledir?**

- A) Kitap okuyanlar, her şeyi kendi iç dünyalarında yaşarlar.
- B) Kitap okumak insanı her yönden aydınlatır.
- C) Okunan her kitap, hayata farklı bir pencereden bakmak anlamına gelir.
- D) Aydınlik bir dünya için kitap okumak önemlidir.

Amaç–Sonuç: Bir durumla ilgili olarak ulaşılmak istenen sonucu, maksadı dile getiren cümleler arasındaki ilişkidir. Cümlelerde amaç-sonuç ilişkisi genellikle "diye, için, üzere, uğruna..." sözcükleri ile kurulur.

- Çocukları eğlendirmek gayesiyle parka götürdü.
amaç sonuç

Not: "İçin" edatının kullanıldığı bazı cümleler neden-sonuç, bazı cümleler ise amaç-sonuç ilişkisi bildirir. Bu edattan önceki sözcükte "-dığı/-tiği" ekleri var ise cümlede neden-sonuç, "-mak/-mek" ekleri var ise amaç-sonuç ilişkisi söz konusudur. Neden-sonuç ilişkisinde sonuç gerçekleşirken amaç-sonuç ilişkisinde sonucun gerçekleşip gerçekleşmediği belli değildir.

Koşul (Şart): Gerçekleşmesi başka bir olayın veya durumun gerçekleşmesine bağlı olan cümlelerde koşul ilişkisi vardır.

- On beş gün içinde teslim etmek üzere kitabı alabilirsin. (Kitabı alabilmenin koşulu on beş gün içinde teslim etmektir.)

Yakın Anlam: Aynı duyguları veya düşünceleri farklı ifadelerle dile getiren cümleler yakın anlamlıdır.

- Her eser, sanatçısının ayak izlerini taşır. ↔ Sanatçıların çoğu, eserlerinde kendi düşüncelerine de yer verir.

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde hem nesnel hem de öznel anlatım bir arada kullanılmıştır?**

- A) Saksıdaki çiçekler hem büyümüş hem de güzelleşmişti.
- B) Çocuğun üstü başı kirlenmiş.
- C) Yazın çoğu zaman yazlıkta kalır.
- D) Elindeki bağlamasıyla köy köy dolaştı.

4. Eserlerinde evrensel düşünceleri ele alan yazarlar isimlerini asırlarca yaşatırlar.

Aşağıdaki cümlelerden hangisi anlamca bu cümleye en yakındır?

- A) Birçok sanatçı eserlerini kendi toplumunun kültüründen besler.
- B) Eserlerinde konuları özgün bir biçimde ele alan yazarlar başarılı olur.
- C) Her yazar adının unutulup gitmesinden korkar.
- D) Bütün insanlığı ilgilendiren konularda yazarlar kalcılığı yakalar.

NOKTALAMA İŞARETLERİ

Nokta (.): Tamamlanmış cümlelerin sonunda, bazı kısaltmaların sonunda ve sayılardan sonra sıra bildirmek için kullanılır. Tarihlerde gün, ay ve yılı gösteren sayıların arasında; saat ve dakika belirten sayıların arasında; kitap, dergi vb.nin künyelerinin sonunda; genel ağı adreslerinde kullanılır.

Virgül (,): Art arda sıralanan eş görevli kelimelerin ya da kelime gruplarının arasında, sıralı cümleleri birbirinden ayırmada, uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş özneyi belirtmede, cümle içindeki ara sözlerin başında ve sonunda, tırnak içinde olmayan alıntı cümlelerin sonunda, onay ve ret bildiren ifadelerden sonra kullanılır.

Noktalı Virgül (;): Cümle içinde virgüllerle ayrılmış tür ve takımları birbirinden ayırmada, öğeleri arasında virgül bulunan cümleleri birbirinden ayırmada, ikiden fazla eş değer öğeler arasında virgül bulunan cümlelerde öznenen sonra kullanılır.

İki Nokta (:): Kendisiyle ilgili örnek ve açıklama verilecek cümlelerin sonunda, karşılıklı konuşmalarda konuşan kişiyi belirten sözlerden sonra kullanılır.

Üç Nokta (...): Anlatım olarak tamamlanmamış cümlelerin sonunda; açıkça yazılmak istenmeyen bölümlerin yerine; alıntılarda başta, ortada ve sonda alınmayan bölümlerin yerine; karşılıklı konuşmalarda yeterli olmayan, eksik bırakılan cevaplarda kullanılır.

Soru İşareti (?): Soru eki veya sözü içeren cümle ve sözlerin sonunda; soru bildiren ancak soru eki veya sözü içermeyen cümlelerin sonunda; bilinmeyen, kesin olmayan veya şüpheyle karşılanan yer, tarih vb. durumlarda kullanılır.

Ünlem İşareti (!): Sevinç, kıvanç, acı, korku, şaşma gibi duyguları anlatan cümle veya ibarelerin sonunda; seslenme, hitap ve uyarı sözlerinden sonra; alay, kinaye veya küçümseme anlamı kazanırlamak istenen sözden hemen sonra yay ayrıç içinde kullanılır.

1. “Yolculuk oldukça uzun sürmüştü, yolcular bu durumdan çok sıkılmıştı.”

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde virgül, bu cümledeki görevine uygun kullanılmıştır?

- A) İnsanların açığını yakalamak, dedikodularını yapmak onun işiydi.
B) Birinci sınavlar bitecek, öğrenciler rahat bir nefes alacaktı.
C) Özlediği insanlara, okul arkadaşlarına, hediyeler almıştı.
D) Yağmurlu, puslu havalarda dışarı çıkmazdı.

2. **Virgül (,)**: Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.

Noktalı virgül (;): Öğeleri arasında virgül bulunan sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.

Kısa çizgi (-): Ara sözleri ve ara cümleleri ayırmak için kullanılır.

Yukarıda virgül (,), noktalı virgül (;) ve kısa çizgi (-) işaretlerinin birer işlevi belirtilmiştir.

Buna göre “Sebze alır ( ) salata yapar ( ) meyve alır ( ) pasta yapar.” cümlesinde yay ayrıçlarla belirtilen yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) (,) (;) (,)
B) (,) (,) (,)
C) (,) (,) (,)
D) (,) (,) (,)

3. “Okumanın önemini şimdi anlıyorum, dedi genç üniversite öğrencisi.”

Bu cümlede virgülün kullanılış amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eş görevli ifadeleri ayırmak
B) Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak
C) Tırnak içine alınmamış alıntı cümleyi belirtmek
D) Yüklemden uzak kalmış özneyi belirtmek

4. **Aşağıdakilerden hangisinde kısa çizgi yanlış kullanılmıştır?**

- A) Bu yol çalışmasıyla birlikte Ankara–İstanbul arası üç saate indi.
B) “O–kul–lar–da” sözcüğü hem çokluk eki hem de hâl eki almıştır.
C) Son yaşananlardan sonra sınav 20–08–2021 tarihine ertelendi.
D) Türkiye–İngiltere maçının hangi kanalda yayınlanacağı hâlâ belli değil.

5. Metin içinde ( )ınca ( ) ( )ince anlamına gelen mi ( ) mi ekinden sonra virgül kullanılmaz.

Cümlede ayrıçlarla belirtilen yerlere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

- A) (,) (,) (,) (,)
B) (,) (,) (,) (,)
C) (,) (,) (,) (,)
D) (,) (,) (,) (,)

Kısa Çizgi (-): Satıra sığmayan kelimeler bölünürken satır sonunda; cümle içinde ara sözcükleri veya ara cümleleri ayırmak için ara sözcüklerin veya ara cümlelerin başında ve sonunda; "arasında, ve, ile, ila, ...-den ...-e" anlamlarını vermek için kelimeler veya sayılar arasında; ekleri, kökleri ve heceleri belirtmede kullanılır.

Uzun Çizgi (—): Yazıda satır başına alınan konuşmaları göstermede kullanılır. Konuşma çizgisi de denir.

Eğik Çizgi (/): Dizeler yan yana yazıldığında aralarında; tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmada kullanılır.

Tırnak İşareti (" "): Başka bir kimseden veya yazıdan olduğu gibi aktarılan sözleri, özel olarak vurgulanmak istenen ifadeleri, cümle içerisinde eserlerin ve yazıların adları ile bölüm başlıklarını belirtmede kullanılır.

Tek Tırnak İşareti (' '): Tırnak içinde verilen cümlelerin içinde yeniden tırnak kullanılması gerektiğinde kullanılır.

Yay Ayraç ( ): Cümlede ek bilgileri belirtmede, alıntılarda ek bilgileri aktarmada, tiyatro eserlerinde konuşanın tavırlarını aktarmada kullanılır.

Köşeli Ayraç ({ }): Ayraç içinde ayraç kullanılması gereken durumlarda yay ayraçtan önce kullanılır. Metin aktarmalarında, çevirilerde, alıntılarda çalışmayı yapanın eklediği sözler için kullanılır.

Kesme İşareti (/): Özel adlara getirilen iyelik, durum ve bildirme eklerini ayırmada; saygı ve unvan sözcüklerine getirilen ekleri ayırmada; kısaltmalara ve sayılara getirilen ekleri ayırmada; belirli bir tarih bildiren gün ve ay adlarına gelen ekleri ayırmada kullanılır.

Not: Kurum, kuruluş, kurul, birleşim, oturum ve iş yeri adlarına gelen ekler kesmeyle ayrılmaz!

1. (I) Okul hayatım boyunca (II) hiçbir zaman (III) zayıf not almadım. (IV) diyordu.

Bu cümlede numaralarla belirtilen yerlerden hangilerine aynı noktalama işareti gelir?

- A) I ile III – II ile IV
B) I ile IV – II ile III
C) I ile II – III ile IV
D) I, II, III ile IV

2. Fatih Sultan Mehmet'in yetişmesinden sorumlu olan âlim Akşemsettin (1389–1460) "Maddetül Hayat" adlı eserinde, "Hastalıkların insanlarda teker teker ortaya çıktığını sanmak hatalıdır. Hastalık insandan insana sirayet suretiyle geçer. Bu bulaşma gözle görülmeyecek kadar küçük fakat canlı tohumlar vasıtası ile olmaktadır." şeklinde görüş bildirerek hastalıkların bir canlıdan diğerine gözle görülmeyecek canlılar yoluyla bulaştığından bahsetmiştir.

Parçada yer alan noktalama işaretleri ile ilgili;

- I. Akşemsettin ile ilgili ek bilgiler yay ayraç içinde verilmiştir.
II. "Maddetül Hayat" ifadesindeki tırnak işareti, adı geçen eseri vurgulamak amacıyla kullanılmıştır.
III. Akşemsettin'e ait sözün tırnak içinde aktarılması doğru bir kullanımdır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) I ve II
B) II ve III
C) I ve III
D) I, II ve III

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir noktalama yanlışı yoktur?**

- A) Eline aldığı kitabın, kapağını dikkatle inceledi ve kitabı aldığı yere geri bıraktı.
B) Çevresindekileri yalan–yanlış bilgilerle kandırıyor, bu yaptığının yanlış olduğunun farkına varmıyordu.
C) Burada olduğumuzu öğrenirse, peşimizi bırakmaz, sonuçta aylardır bizi arıyor.
D) Öğretmenlerin, velilerin önerileri dikkate alınmamıştı.

4. İlk teknolojik gelişmelerin başladığı 1868 (I) den 1912 yılına kadar Batı'nın malları Japonya'ya girmiş, özellikle askerî alanda teknoloji geliştirilmiştir. Bu dönemde Japonya denizaltıları ve gemilerinin kalitesi büyük gelişmeler kaydetmiştir. Birinci Dünya Savaşı (II) nda İngiltere'nin yanında yer alan Japonya savaşı kazanmış, Asya (III) da güçlü bir devlet konumuna gelmiştir. İkinci Dünya Savaşı'na kadar yine askerî alandaki gelişme devam etmiş, Japonlar gemi ve denizaltı teknolojilerinde sağladıkları gelişmeyi nükleer silah ve uçaklarda da göstermişlerdi. İkinci Dünya Savaşı'nda bu uçaklar Amerikalılar (IV) ın korkulu rüyası hâline gelmiştir.

Bu metinde numaralanmış yerlerin hangisine kesme işareti getirilemez?

- A) I
B) II
C) III
D) IV

METİN TÜRLERİ

- Metinler; bilgilendirici metinler, hikâye edici metinler ve şiir olmak üzere üç başlık altında incelenebilir.

BİLGİLENDİRİCİ METİNLER

Fıkra (Köşe Yazısı): Yazarların günlük olaylara ait kişisel görüşlerini ortaya koydukları yazılarına denir. Gazetelerde ve dergilerde yayımlanır. Fıkra yazarı ortaya attığı fikirleri kanıtlama yoluna gitmez.

Makale: Bilim, fen konularıyla siyasal, ekonomik ve toplumsal konuların ele alındığı yazılara denir. Makalelerde ele alınan konular neden-sonuç ilişkisiyle açıklanır; ortaya atılan fikirler, belgeler veya bulgularla (verilerle) kanıtlanır. Makalede amaç ele alınan konuyu açıklamak ve okuyucuya bilgi vermektir.

Deneme: Bir yazarın herhangi bir konuyla ilgili duygularını ve düşüncelerini ortaya koyduğu yazılarına denir. Deneme türünde, yazarın amacı duygu ve düşüncelerini içinden geldiği gibi ortaya koymaktır. Deneme yazarı ele aldığı konuyu "bence, bana göre" dercesinde aktarır. Yani yazar öznel bir tavır sergiler.

Anı (Hatıra): Kişilerin kendi başlarından geçen veya tanık oldukları önemli olayları ve durumları dile getirdiği düzyazı türüdür. Anılar genellikle geçmişi gözler önüne sermek, yaşananları unutulmaktan kurtarmak ve deneyimleri başkalarıyla paylaşmak amacıyla yazılır.

Haber Metni: Toplumun gündemini meşgul eden olaylar ve olgularla ilgili gelişmeleri dile getiren, gazete veya dergilerde yayımlanan yazılara haber metni (haber yazısı) denir. Haber yazıları 5N 1K kuralına göre düzenlenir.

Not: 5N 1K kuralı, haberin "ne, nasıl, niçin, nerede, ne zaman, kim" sorularına göre kurgulanmasıdır.

Eleştiri: Bir eserin ya da yazarın hem olumlu hem de olumsuz yanlarını bazı verilere dayanarak ortaya koyan yazılara denir. Eleştiri metinlerinde amaç, ele alınan eser ya da sanatçıyı her yönüyle değerlendirerek anlaşılmasını sağlamaktır.

1. Bir önlem alınmazsa Türkçemiz iyice yozlaşacak ve elli yıl sonra gelen nesil bile bugün yazdıklarımızı anlayamayacak. İnsanlar, yabancı bir dile ait sözcükleri kullanarak modernleştiğini sanıyor oysa kendi öz dilini yok ediyor ama farkında bile değil. Halis muhlis Türkçesi dururken yabancı sözcükleri kullanmak nedir anlamak mümkün değil doğrusu. Geçenlerde bir yemeğe davetliydim. Yakın bir aile dostunun evinde, masada yemektedir. Ne olduysa oldu, elimdeki su bardağı yere düşürdü. Dolayısı ile canım sıkıldı biraz. Aile dostumun beni teselli etmek için sarf ettiği ifade aynen şuydu: "Relax ol, problem yok." Hadi problemi anlamadım da bu "relax ol" da neyin nesiydi? Dilimizde karşılığı yok muydu? Elbette vardı fakat o bunu tercih etmişti. Dilimiz elden gidiyor, buna bir çare bulmamız lazım. Özellikle Türk Dil Kurumunun bununla ilgili ciddi önlemler alması, konuyu araştırması gerekir diye düşünüyorum. Türkçe, ağızda anne sütü gibidir diyen şairimizin söylediğini boşa çıkar-mayalım.

Yukarıdaki parça aşağıdaki türlerin hangisinden alınmış olabilir?

A) Hikâye	B) Fıkra (Köşe yazısı)
C) Roman	D) Makale

2. **Aşağıdakilerden hangisi hikâye edici bir metin değildir?**

- A) Çok geçmeden Seniha, ikinci bir ümide daha kapıldı. Bu defa gelen resim, kararlı bakışlı, mağrur birini gösteriyordu. Genç kız bu çehrede gördüğü ifadelerden ilk nazarda hoşlanmadı, dikkat edince bunun fotoğraf merceği karşısında ve ne tavır alacağı şaşırılarak yapılmış sahte bir hâl olduğunu gördü.
- B) Seneler insafsız bir hızla geçiyordu. Serpil şimdi, şiddetli ızdıraplardan sessizliğin hazinesi içinde hayatını kabule başlamıştı. Uzun kış gecelerinde, odasında mangalının kenarında bir yandan dalgın elinin tuttuğu maşa ile ateşleri karıştırırken diğer taraftan da roman, tiyatro gibi kitaplar okurdu arada sırada.
- C) Odadan dışarı kendisini atmakla kurtuldum zannettiği bu işkenceden kurtulamamıştı. O işkenceler kim bilir kaç sene kendisini takip edecekti. Bu korkuyla yaşayabilecek miydi? Nasıl bir şeyin içine düşmüştü böyle?
- D) Havada serbest bırakılan her cisim yere düşer. Bu düşmeye sebep olan da yer çekimi kuvvetinden başka bir şey değildir. Cismin ağırlığı ya da hafifliği, aslında yerin onu daha büyük veya daha az kuvvetle çekmesiyle ilgilidir.

METİNLERİ KARŞILAŞTIRMA

- Aynı metnin çeviri, farklı baskı vb. özellikleriyle karşılaştırılması veya farklı metinlerin tema, konu, olay, karakterler, dil ve anlatım açısından karşılaştırılmasıdır.
- Bu karşılaştırmayı yaparken belirtilen kavramların benzer ve farklı yönlerini tespit ederek bir karşılaştırma yapılabilir.
- Metinler; bilgilendirici metinler, hikâye edici metinler ve şiir olmak üzere değerlendirilebilir.
- Bilgilendirici metinler öğretmek ve bilgi vermek, hikâye edici metinler okuyucuyu olay içinde yaşatmak, şiir metinleri ise bir duyguyu hissettirmek amacıyla yazılır.
- Bilgilendirici ve hikâye edici metinler düzyazı, şiir metinleri ise dizeler hâlinde yazılır.
- Bilgilendirici metinler nesnel anlatımlı, hikâye edici metinler ise şiir öznel anlatımlıdır.
- Kelimeler; bilgilendirici metinlerde genellikle gerçek, hikâye edici metinlerde genellikle mecaz, şiirde ise hem gerçek hem mecaz anlamdadır.
- Bilgilendirici metinlerde bilgi, hikâye edici metinlerde ve şiirde estetik zevk ön plandadır.

1.

- Türklerin binalarda her türlü gösteriş ve konfordan kaçınmaları, dikkate değer bir durumdur. Böyle şeylere değer vermek gurur ve büyüklük belirtisidir. Zenginlerde bile lüks bir eve sahip olan biri gösterişten kaçınır.
- Türklerin yiyecek, içecek masrafları o kadar azdır ki bizde bir adamın bir günlük yiyecek masrafı, bir Türk'ün on yıllık geçinme masrafına denktir.
- Türklerin en mükellef ziyafet sofralarında bile hamur işi tatlılar ve böreklerden pahalı bir şey bulunmaz. Bir de piringten yapılan bir yemekleri vardır. Üzerine koyun ve kuzu eti koyarlar.

Bu üç metinden çıkarılabilecek ortak sonuç aşağıdakilerden hangisidir?

- Türkler genel olarak mütevazı bir yaşam sürdürmeyi tercih etmişlerdir.
- Türklerin sofralarındaki yiyecek ve içeceklerin ucuz olmasının nedeni tarımın gelişmiş olmasıdır.
- Türkler gösteriş, konfor gibi şeylere değer verirler.
- Türkler, lüks binalarda yaşayıp kuzu ya da koyun eti yerler.

2.

1. Metin	2. Metin
Yaşamak ne güzel şey Anlayarak, bir usta kitap gibi Bir sevda şarkısı gibi Bir çocuk gibi şaşarak yaşamak...	Söyle sevda içinde türkümüzü, Aç bembeyaz bir yelken Neden herkes güzel olmaz, Yaşamak bu kadar güzelken?
Yaşamak birer birer ve hep beraber İpekli bir kumaş dokur gibi Hep bir ağızdan sevinçli Sevinçli bir destan okur gibi...	İnsan, dallarla, bulutlarla bir, Ayrı maviliklerden geçmiştir İnsan nasıl ölebilir, Yaşamak bu kadar güzelken?

İki metin biçim ve tür açısından karşılaştırıldığında aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- Metinler aynı dönemde yazılmıştır.
- Metinlerde aynı tema işlenmiştir.
2. metinde sekizli hece ölçüsü vardır.
1. metinde söz sanatı bulunmamaktadır.

CÜMLE TÜRLERİ

YÜKLEMİN TÜRÜNE GÖRE CÜMLELER

Fiil (Eylem) Cümleleri: Yüklemli fiil olan cümlelerdir.

İsim (Ad) Cümleleri: Yüklemi isim soylu sözcüklerden oluşan cümlelerdir. Bu cümlelerde isimler, sıfatlar, zamirler, zarflar, edatlar vs. yüklem olabilir.

YÜKLEMİN YERİNE GÖRE CÜMLELER

Düz (Kurallı) Cümleler: Yüklemli sonda olan cümlelerdir.

Devrik (Kuralsız) Cümleler: Yüklemli başta ya da ortada olan cümlelerdir. Bu cümlelerde yüklemden sonra başka öğeler vardır.

Eksiltili Cümleler: Tamamlanması okuyucuya bırakılan cümlelerdir. Bu cümleler herhangi bir yüklemle bağlanmaz. Bu cümlelerin sonuna üç nokta (...) konur.

1. "Bir pazar günü gittik Topkapı Sarayı'na. Saray'ın önü çok kalabalıktı. Herkes Saray'ın kapılarının açılmasını bekliyordu. Bekleyenlerin çoğunluğunu turistler oluşturuyordu."

Bu parça ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Cümlelerin tümü kurallıdır.
- B) İsim cümlesine yer verilmiştir.
- C) Tüm cümleler anlamca olumludur.
- D) Tek yüklemli cümleye yer verilmiştir.

2. (I) İnsanlar arasında anlaşmayı sağlayan bir araçtır dil. (II) Dil olmadan insanların birbirleriyle iletişim kurması çok zordur. (III) Dil; sözcüklerden, söz gruplarından oluşan canlı bir varlıktır. (IV) Bu yüzden dilden söz edebilmemiz için sözcüğün olması şarttır.

Numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümle olumlu ve devrik isim cümlesidir.
- B) II. cümle birden fazla yargı bildiren olumsuz, fiil cümlesidir.
- C) III. cümle birden fazla yargı bildiren kurallı bir cümledir.
- D) IV. cümle olumlu, kurallı cümledir.

ANLAMLARINA GÖRE CÜMLELER

Olumlu Cümleler: Anlatılan iş, oluş, durum veya olay ya gerçekleşmiştir ya da gerçekleşecektir.

Biçimce ve Anlamca Olumlu Cümleler: Yüklemde "değil, yok" gibi olumsuzluk sözcükleri ile olumsuzluk ekleri olmayan olumlu cümlelerdir.

Biçimce Olumsuz, Anlamca Olumlu Cümleler: Yüklemde olumsuzluk sözcüklerinden veya eklerinden ikisi vardır. Ancak bu cümlelerde anlatılanlar ya gerçekleşmiştir ya da gerçekleşecektir.

Olumsuz Cümleler: Anlatılan iş, oluş, durum veya olay ne gerçekleşmiştir ne de gerçekleşecektir.

Biçimce ve Anlamca Olumsuz Cümleler: Yüklemde olumsuzluk sözcüklerinden ya da eklerinden biri vardır.

Biçimce Olumlu, Anlamca Olumsuz Cümleler: Yüklemde olumsuzluk sözcüklerinden ya da eklerinden hiçbiri yoktur ancak anlamca olumsuzluk bildirir.

3. Bizim buralar eskiden çok hareketliydi. Değirmencilik öyle işlek bir zanaattı ki çiftçiler öğütülecek buğdayı on kilometrelik yerden bize getirirlerdi. Köyün etrafındaki tepeler yel değirmenleriyle kaplıydı. Bu tepelerde, yollar boyunca inip çıkan, çuval yüklü eşek katarlarından başka bir şey görülmezdi.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisinin örneği yoktur?

- A) İsim cümlesi
- B) Devrik cümle
- C) İçinde fiilimsi bulunan cümle
- D) Bağlaçlarla bağlanmış cümle

4. (I) Ülkelerin kalkınmasında ve gelişmesinde bilimsel araştırmaların ve milletler arası ilişkilerin yeri çok büyüktür. (II) Bu tür ilişkilerin kurulmasında yabancı diller, yardımcı bir araçtır. (III) Ülkemizde son elli yıllık süreçte yabancı dillerin artık araç olmaktan başka amacı vardır. (IV) Yabancı dillerin işlevi saptırılmıştır.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden hangisi yüklem türüne göre diğerlerinden farklıdır?

- A) IV
- B) III
- C) II
- D) I

YAPILARINA GÖRE CÜMLELER

Tek Yargı Bildiren (Basit) Cümleler: Tek yüklemi olan ve içerisinde fiilimsi (eylemsi) bulunmayan cümleler yapısına göre basittir.

Birden Fazla Yargı Bildiren (Birleşik) Cümleler: Birleşik cümleler birden fazla yargı bildirir. Bu cümleler kendi içerisinde şu türlere ayrılır:

Fiilimsi Bulunan (Girişik Birleşik) Cümleler: Tek yüklemi olan ve içerisinde en az bir eylemsi bulunan cümlelerdir. Bu cümlelerde yüklem olduğu bölüme temel cümle, eylemsinin yer aldığı bölüme yan cümle denir.

İçinde Başka Cümle Olan (İç İçe Birleşik) Cümleler: Bir cümlenin başka bir cümle içerisinde geçmesi ile oluşur. İç cümle genellikle belirtisiz nesne görevinde kullanılır.

Şarta Bağlı Bir Durum Bildiren (Şartlı Birleşik) Cümleler: Koşul anlamının şart eki (-sa/-se) ile sağlandığı cümlelerdir.

Birden Çok Yüklemi Olan (Sıralı) Cümleler: Bu tür cümleler, birden çok cümlenin birbirine virgül ya da noktalı virgül ile bağlanmasından oluşur. Aralarında öge ortaklığı bulunanlara bağımlı sıralı, öge ortaklığı olmayanlara da bağımsız sıralı cümleler denir.

Bağlaçla Bağlanmış (Bağlı) Cümleler: Birden çok cümlenin birbirine "ama, fakat, ancak, lakin, çünkü, yalnız" gibi bağlaçlarla bağlanmasından oluşur.

Not: Anlamına göre cümleler başlığı altında soru cümleleri, ünlem cümleleri, gereklilik cümleleri, emir cümleleri de değerlendirilebilir.

1. "Bu vatan, toprağın kara bağrında sıradağlar gibi duranlarıdır." cümlesi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Olumsuz, kurallı, isim cümlesi
- B) Olumlu, devrik, isim cümlesi
- C) Olumlu, kurallı, isim cümlesi
- D) Olumlu, devrik, fiil cümlesi

2. Aşağıdaki sıralı cümlelerin hangisinde özne, ortak öge olarak kullanılmamıştır?

- A) Kitap okumayı severdi, her zaman yanında bir kitap bulundururdu.
- B) Herkes kuyrukta bekliyor, onu yakından görmek istiyordu.
- C) İşin çoğunu bitirmiş, biraz dinlenmeyi hak etmiştik.
- D) Vakit epey ilerlemiş, herkes odasına çekilmişti.

3. "Genç adam hatırlamıştı yaşlı annesini bir gece hastaneye kadar sırtında taşıdığını." cümlesi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yan cümlecik bir zarf-fiilden oluşmaktadır.
- B) Anlamına göre olumlu bir cümledir.
- C) Öge dizilişine göre devrik bir cümledir.
- D) Yüklemi türüne göre eylem cümlesidir.

4. Aşağıdakilerden hangisi yüklem yerine göre devrik bir cümledir?

- A) Gösteriyi izleyenlerin çoğu diğer okullardan gelmişti.
- B) Seyirciler öğrencilerin sunduğu şiir dinletisini ilgiyle takip ettiler.
- C) Hiç kimse ummuyordu onun böyle bir işte başarılı olacağını.
- D) Toplantıda konuşulanların çoğunu defterine not etmişti.

5. Aşağıdaki cümlelerden hangisi yüklem türüne göre diğerlerinden farklıdır?

- A) Göçmen kuşlar her yıl sonbaharda buradan geçer.
- B) Doğaseverler bazı ormanların bilinçsizce kirlenmesine tepki gösterdi.
- C) Yetkililer av yaşağına uymayanlara karşı harekete geçti.
- D) Kurt saldırısına uğrayan karacanın arka ayaklarından biri kırıldı.

6. "Günümüz roman yazarlarının şu ya da bu akıma bağlı olduğunu söylemek doğru olmaz." cümlesi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İçerisinde eylemsi vardır.
- B) Kurallı bir cümledir.
- C) Yüklemi birden çok sözcükten oluşmaktadır.
- D) Birden çok yüklemi olan cümledir.

16

- ◆ Koşul anlamının şart ekiyle sağlandığı cümlelere “şarta bağlı bir durum bildiren cümle” denir.
- ◆ Birden çok cümlenin birbirine bağlaçlarla bağlandığı cümlelere “bağlaçlarla bağlanmış cümle” denir.
- ◆ Bir cümlenin başka bir cümle içerisinde geçmesiyle oluşan cümlelere “içinde başka cümle olan cümle” denir.
- ◆ Tek yüklemi olan ve içinde en az bir eylemsi bulunan cümlelere “filimsi bulunan cümle” denir.

Bu tanımlardan yola çıkılarak aşağıdaki cümlelerden “şarta bağlı bir durum bildiren cümle” olanların başına “S”, “bağlaçlarla bağlanmış cümle” olanların başına “A”, “içinde başka cümle olan cümle” olanların başına “İ”, “filimsi bulunan cümle” olanların başına “K” harfleri yazılacaktır.

I	Akşamki düğünde çok eğlendim ama çok yoruldum.
II	Geleceğini bilmediğimden hazırlık yapamadım.
III	Önce söyleseydin ben de gelirdim.
IV	“Çok çalışıp doktor olmak istiyorum.” dedi.

Buna göre cümlelerin başına getirilecek harfler aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

A)

I	A
II	K
III	İ
IV	S

B)

I	İ
II	S
III	A
IV	K

C)

I	A
II	K
III	S
IV	İ

D)

I	S
II	A
III	K
IV	İ

17 ve 18. soruları aşağıdaki tabloya göre cevaplayınız.

Cümleler		İsim Cümlesi	Fiil Cümlesi	Olumlu Cümle	Olumsuz Cümle
I.	Bu ülke hiç de hoş olmayan durumlara tanıklık etti.		X	X	
II.	Peltek insanlar "r" harfini söylemekte çok zorluk çekerler.	X		X	
III.	Kalem ucu yemeyi huy edinen çocukların sağlıklı oldukları söylenemez.		X		X
IV.	Bu aldıklarınız, ıvır zıvırlar, çok da ucuz değildi aslında.	X			X

17 Bu tabloda numaralanmış cümlelerden hangisiyle ilgili işaretlemelerden birinde yanlışlık yapılmıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

18 Tablodaki II. cümle ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Kurallı bir fiil cümlesidir. B) Biçimce ve anlamca olumlu cümledir.
C) İçinde filimsi bulunan bir cümledir. D) Şarta bağlı bir durum söz konusudur.

PARAGRAFİN BÖLÜMLERİ

Giriş Bölümü: Konu genel bir ifadeyle ortaya konur. Bu bölümde konu açıklanır veya betimlenir. Giriş cümlesi "ama, fakat, çünkü" gibi bağlayıcı ifadelerle başlamaz.

Gelişme Bölümü: Giriş bölümünde ortaya konan konu iyice genişletilir. Konu bu bölümde açıklama, örnekleme, tanımlama, karşılaştırma, benzetme vb. düşünceyi geliştirme yollarıyla detaylı olarak gözler önüne serilir.

Sonuç Bölümü: Bu bölümde konu ve düşünceler özetlenir. Kısa ve yalın cümleler kullanılır.

ANLATIMIN AKIŞINI BOZAN CÜMLE

- Paragrafı oluşturan cümlelerin hepsi aynı düşünce etrafında örgütlenir, aynı konuyu anlatır.
- Bazen parçada bir konu anlatılırken farklı bir düşünce veya konunun farklı bir yönü bir cümle hâlinde araya girer.
- Düşüncenin akışını bozan cümlelerin sorulduğu sorularda bizden istenen işte bu farklı cümleyi bulmaktır. Bu cümle genellikle konunun başka boyutunu anlatır ve farklı bir yöne dikkat çeker.

1. Bizim anlayışımızda insanlar, yalnız doğar ve yalnız ölürler. Ama bu anlayışı reddeden büyük şehrin insanı sadece bununla kalmadı. Özendiği Batı insanı gibi yalnız yaşamaya da başladı. Bazılarına göre ekonomik şartların, bazılarına göre teknolojinin sonucu bu. Ama gerçekte, ideal düşünce diye önümüze sürülen hümanizmin çıkmazlarından birisidir; insan merkezli düşünce, insanı gerçeğin kendisi olarak kabul edince her birey yalnızca kendini düşünür olmuştur.

Bu parça aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı olabilir?

- A) İnsanı yalnızlıktan kurtarmanın yolu nedir?
 B) Batı insanı yalnız yaşamayı mı benimsiyor?
 C) Büyük şehir insanını yalnız yaşamaya iten düşünce ve sebepler nedir?
 D) Ekonomik şartlar ve teknoloji yalnız yaşamayı gerektiriyor mu?

2. Günümüzde insanlara pek çok şekilde çeşitli bilgiler sunulmaktadır. Bu bilgilerin niçin sunulduğu konusunda bazı hususların tüketicilerle paylaşılması gerekir. Örneğin; reklamlarda ürünlerin hep olumlu, göz alıcı taraflarının öne çıkarıldığı, diğer hususlar üzerinde çok fazla durulmadığı görülmektedir. Bu durum bilinçli bir tüketici olmayı maalesef engellemektedir.

Bu parçaya aşağıdaki başlıklardan hangisi uygun düşer?

- A) Reklamların Kalitesi
 B) İstek-İhtiyaç Farkındalığı
 C) İnsan ve Bilgi
 D) Bilinçli Tüketici

3. (I) İnsan gelişiminde oyuncakların katkısı sanıldığından daha çoktur. (II) Oyuncak bir ayıcık veya özel bir bebek, çocuğun annesinden sonra en yakın arkadaşı olabilir. (III) Bu oyuncak ayıcık veya bebek onun sırlarını paylaşır, kızgınlığına katlanır, huzursuzluğunu giderir. (IV) Çocuk bir evcil hayvanla mutluluğunu veya mutsuzluğunu paylaşabilir. (V) Ona bakarak birine bir şeyler vermenin, yardım etmenin zevkini tadabilir.

Yukarıdaki parçada numaralanmış hangi cümleden sonra "Evcil hayvanlar da aynen bu oyuncaklar gibi çocuğun yaşamında etkili olabilirler." cümlesi getirilirse parçanın anlam bütünlüğü bozulmaz?

- A) V   B) IV   C) III   D) II

4. Çocuklar bilgisayarın başından ayrılmıyorlar; koşmayı, top oynamayı unuttular. Yaşlı olsun, genç olsun insanlar yürümüyorlar; birinci katlarda oturanlar bile asansör kullanıyorlar artık. Oysa sağlığımız için yürümemiz, bol bol spor yapmamız gerekir. Öte yandan asitli, şekerli içeceklerden kaçınmalıyız. Kızartılmış yiyeceklerden uzak durmalıyız. Onların yerine kuru baklagil, sebze, balık gibi ürünler tüketmeliyiz.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Bilgisayar kullanımının artmasının çocuklar üzerindeki etkisine
 B) Asansörlerin ne gibi kolaylıklar sağladığına
 C) İçeceklerin seçiminde dikkat edilmesi gerekenlere
 D) Hangi yiyeceklerin tüketilmesi gerektiğine

FİİLDE ÇATI

- Eylemlerin özne ve nesne durumlarına göre gösterdikleri özelliklere çatı denir. Çatı özelliği sadece yüklemli eylem olan cümlelerde, yani fiil cümlelerinde aranır.

Not: Yüklemli isim olan cümlelerde çatı özelliği aranmaz.

- Eylemde çatı, özne-yüklem ve nesne-yüklem ilişkisine göre ikiye ayrılır.

ÖZNE-YÜKLEM İLİŞKİSİ

Etken Fiiller: Gerçek özne alabilen fiillerdir. İşi yapan belli olduğundan öznenin gizli ya da gerçek olması önemli değildir.

- ▶ Çocuklar parkta oynuyorlar. (İşi yapan çocuklardır. → Çocuklar: Gerçek özne)
- ▶ Elektrik kesintisi yüzünden perişan olduk. (Etken çatılıdır. → Biz: Gizli özne)

Edilgen Fiiller: Sözde öznenin olduğu cümlelerde bulunan fiillerdir. Bu fiillerde "-I" ve "-n" çatı ekleri bulunur. İşi yapan kişi belli değildir.

- ▶ Köy okulları için kitap toplanıyordu. (Kitap: Sözde özne → Eylemi kimin gerçekleştirdiği belli değildir.)
- ▶ Okulun duvarları geçen yıl boyatıldı. (Okulun duvarları: Sözde özne → Kimin boyattığı belli değil.)

Not: Yüklemde "-I" ve "-n" ekleri bulunan her sözcük edilgen çatılı olarak değerlendirilemez. Bu ekler olsa dahi yüklem gerçek özne almadığına bakılmalıdır.

Not: Fiilde çatı sorularında direkt cümledeki fiilin çatı özelliği sorulabileceği gibi farklı soru kalıpları şeklinde de sorulabilir. Bazen anlam özelliği bakımından sorulabilir. Böyle durumlarda işi yapanın işten etkilenip etkilenmediği de sorgulanabilir.

- (I) Canını feda etmeyen âşık vuslata nail olmaz. (II) Nice kanlar döküldü, nice yaralar açıldı. (III) Nice dullar, yetimler gözlerinden matem yaşları akıttı. (IV) Ama bu sayede nice yalçın kayalar arası derbentler, nice sarp dağlar aşıldı.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde işi yapan bellidir?

- A) Yalnız III   B) I ve II
C) I ve III   D) II ve IV

- Bir cümlede fiilin geçişli olabilmesi için o cümlenin içinde nesne kullanılmış olması şart değildir. Fiilin nesne alıyor olabilmesi yeterlidir. Örneğin "Çok özenli kullanıyordu." cümlesindeki "kullanıyordu" yüklemine "Ne?, Neyi?, Kimi?" sorularından uygun olanı sorulduğunda cümlede herhangi bir öge ile karşılaşılmazken sorulara mantıklı cevaplar verilebilmektedir. Dolayısıyla bu cümlede öge olarak nesne olmasa da yüklem nesne alabiliyor olması, yüklemi geçişli fiil yapmıştır.

Bu açıklamaya göre aşağıdakilerden hangisinde yüklem geçişli olmasına rağmen cümlede nesne kullanılmamıştır?

- A) Herkes kendi yeteneğine yönelmeli.
B) Polis, izinsiz toplananları dağıtıyordu.
C) Onu saatlerce takip etti zavallı çocuk.
D) Sen de hiçbir zaman sevmedin.

- I. En iyi arkadaşım okulu birincilikle bitirdi.
II. Kardeşimin okulunda sportif etkinliklere daha fazla önem veriliyor.
III. Sıra arkadaşım elindeki kalemle sürekli oynardı.
IV. Ders aralarında koridorda birbirimize fıkralar anlatırdık.

Numaralandırılmış cümlelerden hangileri nesne-yüklem ilişkisine göre geçişsizdir?

- A) I ve II   B) I ve III
C) II ve III   D) II ve IV

- "Okulun sıraları temizlendi." cümlesinde "temizlendi" ifadesi yüklemdir. Yükleme sorulan "Ne?" sorusunun cevabı olan "okulun sıraları" ifadesi de cümlenin öznesi durumundadır. Temizleme eylemini kimin yaptığı belli olmadığından özne, sözde öznedir. Cümlenin yüklemi olan "temizlendi" ifadesi de edilgen çatılı bir fiildir.

Bu açıklamaya göre aşağıdaki cümlelerden hangisinin öznesi, sözde özne durumundadır?

- A) Balıkçılar denizden dün de eli boş döndüler.
B) Çevre gönüllüleri denizlerdeki kirliliği azaltmak için çabalıyordu.
C) Aşırı sıcaklar yüzünden köydeki çeşmeler bile kurumuştular.
D) Çiftçilerin satamadıkları ürünler toplanıyordu.

12

1. SORU

- I. Sınıfımıza iyi bir bilgisayar alındı.
- II. Ablam şakalı sözlerime alındı.
- III. Bakanlığa geçici işçiler alındı.
- IV. Sele kapılan çocuk sudan alındı.
- V. Eleştirel sözlerime yazık ki alındı.

Yukarıdaki cümlelerin hangilerinde yüklem, çatısı yönüyle diğerlerinden farklıdır?

- A) I ve II   B) II ve III
C) II ve V   D) III ve IV

Cevap: C

2. SORU

- I. Kuzular –şaşıracaksın– iki ayda büyüdü.
- II. Odunları sobaya girecek şekilde parçaladı.
- III. Kremi sadece yüz derisine uygulayacaksınız.
- IV. Bugün kısa bir şiir yazdım.
- V. İki hafta içinde müze gezisine gideceğiz.

Yukarıdaki cümlelerin hangilerinde yüklem, nesnesine göre diğerlerinden farklıdır?

- A) I ve II   B) I ve V
C) II ve III   D) II ve IV

Cevap: B

Yukarıdaki sorularla ilgili aşağıda verilen yargılardan hangisi doğrudur?

- A) 1. soru doğru cevaplandırılırken 2. soru yanlış cevaplandırılmıştır.
- B) Her iki soru da yanlış cevaplandırılmıştır.
- C) 2. sorunun cevabı doğru belirtilirken 1. sorununki yanlış belirtilmiştir.
- D) Her iki soru da doğru cevaplandırılmıştır.

13

FİLDE ÇATI

ÖZNESİNE GÖRE	NESNESİNE GÖRE
<p>Etken Fiiller</p> <p>Bahar gelince ağaçlar güzelleşti.</p>	<p>Geçişli Fiiller</p> <p>2</p>
<p>Edilgen Fiiller</p> <p>1</p>	<p>Geçişsiz Fiiller</p> <p>3</p>
<p>Etken Fiiller</p> <p>Sergen, maçı kazanacaklarını söyledi.</p>	<p>Geçişli Fiiller</p> <p>Arkadaşım evi dip bucak temizledi.</p>
<p>Edilgen Fiiller</p> <p>Babam, toplantıya zorla götürüldü.</p>	<p>Geçişsiz Fiiller</p> <p>Anadolu yavaş yavaş coşacak.</p>

- I. Yaklaşık yirmi yıldır şiir yazıyorum.
- II. Futbolcu kırmızı kartla oyundan atıldı.
- III. İki hafta sonra yeni işine başlıyor.

Yukarıdaki bilgilendirme görselinde bazı fiillerin altı boş bırakılmıştır.

Bu boşluklar ve cümleler eşleştirildiğinde doğru sıralama aşağıdakilerden hangisi olur?

- A) 1 - I   B) 1 - II   C) 1 - II   D) 1 - III
 2 - II   2 - I   2 - III   2 - I
 3 - III   3 - III   3 - I   3 - II

ANLATIM BİÇİMLERİ

- Yazarın, duygu veya düşüncelerini ya da bir olayı anlatırken kullandığı yöntemlerdir.

Betimleyici Anlatım (Betimleme - Tasvir Etme): Varlıkların okuyucunun gözünde, zihninde canlanacak şekilde ayırt edici nitelikleriyle resim çizer gibi anlatılmasına **betimleme (tasvir etme)** denir. Betimlemeler insanı konu alabilir. Kişinin dış görünüşünün, fiziksel özelliklerinin (yüzü, gözü, saç rengi, kolları, bacakları, boyu vs.) yanı sıra iç dünyası ve karakter özellikleri (sevdikleri, sevmedikleri, düşündükleri, tepkileri, duyguları, önem verdikleri vs.) de anlatılabilir.

Öyküleyici Anlatım (Öyküleme - Hikâye Etme): Yaşanmış veya yaşanması muhtemel olayların başkalarına sözle ya da yazıyla anlatıldığı anlatım biçimidir. Öyküleme olaylar, kişi veya kişilerin başından belli bir yerde ve belli bir zamanda geçer. Betimlemede ise zaman akış içinde değildir ve kişi veya kişilerin başından geçen herhangi bir olay söz konusu değildir.

Açıklayıcı Anlatım (Açıklama): Bilgi vermek amacı ile oluşturulan yazılarda kullanılan anlatım tekniğidir. Bu tür yazılarda amaç okuyucuyu bilgilendirmek, ona bir şeyler öğretmek olduğu için sade ve anlaşılır bir dil kullanılır. Açıklayıcı anlatımda yazar duygularına yer vermez, nesnel bir anlatım hâkimdir.

Tartışmacı Anlatım (Tartışma): Yazarın kendi doğrularına okuyucuyu inandırmak, onu kendi gibi düşündürmek için kullandığı anlatım tekniğine tartışma denir. Yazar kendi görüşünü ortaya koyar, karşıt görüşün dayanaksız olduğunu örnekleri ile gösterir. Bu yöntemde önce eleştirilecek olan düşünce verilir. Yazar, kendi düşüncesinin doğruluğunu, eleştirdiği düşüncenin ise yanlışlığını savunur.

1. Hava oldukça soğuktu. Neredeyse her şey bembeyaz kar örtüsünün altında kalmıştı. Köyde yalnız; evlerin duvarları, ağaçlar ve cami minaresi beyaza bürünmemişti. Kış burada yaklaşık beş ay hüküm sürermiş. İlkbahar buraya ancak mayıs ayında uğrarmış.

Yazar bu metnin anlatımında aşağıdakilerden hangisine başvurmuştur?

- A) Bir kavramı tüm yönleriyle açıklamaya
- B) Anlatılanları okurun zihninde şekillendirmeye
- C) Öne sürdüğü düşünceleri örneklerle desteklemeye
- D) Anlatılanları karşılaştırma yoluyla somutlaştırmaya

2. Masallar abartının öne çıktığı edebiyat ürünleridir. Masallarda yer ve zaman gibi unsurlar genellikle belirsizdir. Masallar genellikle tekerleme ile başlar ve dilek ile biter. Hikâye ise yaşanmış veya yaşanabilecek olayları konu alan bir türdür. Hikâyelerde yer ve zaman unsurları belirlidir. Hikâyeler genellikle serim, düğüm ve çözüm bölümlerinden oluşur.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerin hangilerinden yararlanılmıştır?

- A) Tanımlama – Karşılaştırma
- B) Tanımlama – Betimleme
- C) Karşılaştırma – Örnekleme
- D) Betimleme – Örnekleme

3. O gün öğleden sonra gittim, nane şekerleri aldım. Bir karton kutunun içine koydum. Derse başlama zili çalmadan satmaya başladım. Arkadaşlarım çoğu babamın işsiz olduğunu öğrenince benden şeker aldılar, ikinci teneffüste şekerlerim bitmişti. Karton kutunun içinde bir yığın, şingir şingir öten para vardı. Şu ders de bir an önce bitse de koşsam fırına, en sıcaklarından üç ekmek alsam, koşsam eve diyordum.

Yukarıdaki parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisine başvurulmuştur?

- A) Tartışma
- B) Öyküleme
- C) Açıklama
- D) Betimleme

4. TÜİK'in açıkladığı 2015 verilerine göre, Türkiye'de 28 milyon 713 bin kişi olarak belirlenen çalışan nüfusun sektörel dağılımı şu şekildedir: İstihdam edilenlerin %53,3'ü hizmet, %19'u tarım, %6,7'si inşaat, %21'i ise sanayi sektöründe yer almaktadır.

Yazar, bu metnin anlatımında aşağıdakilerden hangisine başvurmuştur?

- A) Öne sürdüğü düşünceyi başkalarının görüşleriyle desteklemeye
- B) Varlıkları karşılaştırarak metni etkileyici kılmaya
- C) Bazı verileri sayısal bilgilerle desteklemeye
- D) Anlatılanları okuyucunun zihninde canlandırmaya

11

ANLATIM BİÇİMLERİ

Varlıkların okuyucunun gözünde, zihninde canlanacak şekilde ayırt edici nitelikleriyle resim çizer gibi anlatılmasına **betimleme (tasvir etme)** denir.

Bilgi vermek amacı ile oluşturulan yazılarda kullanılan anlatım tekniğine **açıklama** denir. Açıklayıcı anlatımda yazar, duygularına yer vermez, nesnel bir anlatım hâkimdir.

Tasarlanmış veya yaşanmış bir olayın başkalarına sözle ya da yazıyla anlatıldığı anlatım biçimine **öyküleme (hikâye etme)** denir.

Yazarın kendi doğrularına okuyucuyu inandırmak, onu kendi gibi düşündürmek için kullandığı anlatım tekniğine **tartışma** denir.

Dünyanın manyetik alanı yalnızca insanlara değil, bazı hayvanlara da yön bulmada yardımcı olur. Örneğin göçmen kuşlar, bal arıları ve hatta meyve sinekleri yönlerini bedenlerindeki manyetik alan duyargaları sayesinde bulurlar. Kışı geçirmek için güneye yönelen kuşlar, yumurtalarını bırakacak sahil arayan deniz kaplumbağaları ya da kovanına ulaşmaya çalışan arılar, dünyamızın manyetik alanıyla çalışan içsel pusulalarını kullanırlar. Eğer yerkürenin manyetik alanı birden ortadan kalksaydı tüm bu hayvanlar yollarını şaşırırdı.

Bu metinde, açıklaması verilen anlatım biçimlerinden hangisi ağır basmaktadır?

- A) Betimleme   B) Tartışma   C) Öyküleme   D) Açıklama

12

Moskova'daki Kızıl Meydan'ın simgesi hatta Rusya denince akla ilk gelen görüntülerden biri Aziz Basil Katedrali'nin rengârenk kubbeleridir. Rus İmparatoru Korkunç İvan tarafından yaptırılan bu katedral, bir dinî yapıdan çok bir eğlence parkını akla getiriyor! Çünkü her biri farklı farklı renklerde ve desenlerde tasarlanmış, soğan şeklinde sekiz kubbesi var ve tam ortada bir kule yükseliyor. Aziz Basil Katedrali'nin dünyada bir benzeri daha yok! Rusya'yı işgal eden Napolyon da onu alıp Paris'e götürmek istemiş ama bunun mümkün olmadığını görmüştür.

.....

Satrançta taşların azaldığı bölüme "oyun sonu" denir. Oyun sonlarında mat olma tehlikesi azaldığından şahlar korkusuzca tahtanın ortasına doğru ilerleyebilir ve oyuna katılabilirler. Çekişmeli geçen bazı oyunlarda geriye kala kala yalnızca bir piyon kalabilir. Böylesi durumlarda oyunu kazanabilmenin tek yolu piyonu son kareye ulaştırıp kale ya da vezire dönüştürmek ve sonrasında mat yapabilmektir.

.....

Hindistan'ın Agra kentinde, bir peri masalı dekoru gibi duran Tac Mahal'i bilmiyor olamazsınız! Ama ortadaki kubbe ve etrafındaki dört kuleden dolayı bu yapıyı cami zannediyor olabilirsiniz. Oysa bu, o zamanlar Hindistan'a egemen olan Babür imparatoru Şah Cihan'ın genç yaşta ölen karısı için yaptırdığı bir anıt mezardır! Ölen eşi Mümtaz Mahal'i çok seven imparator, onun anısına görkemli bir mezar yapılmasını emretmiş. İnşaat bittiğinde, Mümtaz Mahal'in mozolesi bu bembeyaz ve tam simetrik yapının merkezindeki kubbenin tam altına yerleştirilmiş.

.....

İstanbul'un 8000 yıllık tarihine ışık tutan Yenikapı batıkları, Marmaray ve metro çalışmaları sırasında ortaya çıkmıştır. 2004-2013 yılları arasında sürdürülen arkeolojik kazılar sonucunda Marmara Denizi kıyısındaki en önemli liman olan Theodosius Limanı'nın ortaya çıkarılması, bilim dünyasında büyük merak uyandırmıştır. 5 ila 10. yüzyıllar arasındaki zaman dilimine tarihlenen 36 batık gemi kalıntısı, Erken ve Orta Bizans Dönemi'nin en büyük toplu gemi buluntusudur.

.....

Yukarıda verilen metinlerde aşağıdaki düşünceyi geliştirme yollarından hangisi kullanılmamıştır?

- A) Sayısal verilerden yararlanma   B) Karşılaştırma   C) Benzetme   D) Tanık gösterme

GÖRSEL OKUMA

- Görsel, metinle desteklensin ya da desteklenmesin görme duyusuna hitap eden öğeleri ifade eder. Bu öğeler genellikle tablo, grafik, afiş, karikatür, kullanım kılavuzu, resim, fotoğraf, harita, sembol, akıllı işaretler vb.dir.

Tablo ve Grafik Yorumlama: Tablo ve grafiklerde satır ve sütunlarda verilen bilgiler iyi muhakeme edilmelidir. Görselde verilen bilgiler dışında yoruma yer verilmemelidir. Grafik okumada sütun grafiği dışında pasta grafiği, çizgi grafik gibi farklı grafik türlerinin olabileceği unutulmamalıdır.

Resim ve Fotoğraf Yorumlama: Verilen görselin konusu, yapıma amacı, anlattığı dönem, anlattığı duygu, hikâyesi tahlil edilebilmelidir. Sorularda verilen görseli en doğru şekilde anlatan metin de sorulabilir. Böyle sorularda görseldeki detayları en iyi şekilde yansıtan metin aranmalıdır. Görselden çıkarılabilecek ya da çıkarılamayacak bilgiler ayırt edilebilmelidir.

Akıllı İşaretleri Okuma: Televizyon yayınlarının içeriği ile ilgili izleyiciyi yönlendiren bu işaretlerin hangi anlamları ifade ettikleri iyi bilinmelidir. Böylece medya yayınlarının olası zararlı etkilerinin önüne geçilebilir.

Genel İzleyici
Kitlesi İçin

7 Yaş ve Üzeri
İzleyiciler İçin

13 Yaş ve Üzeri
İzleyiciler İçin

18 Yaş ve Üzeri
İzleyiciler İçin

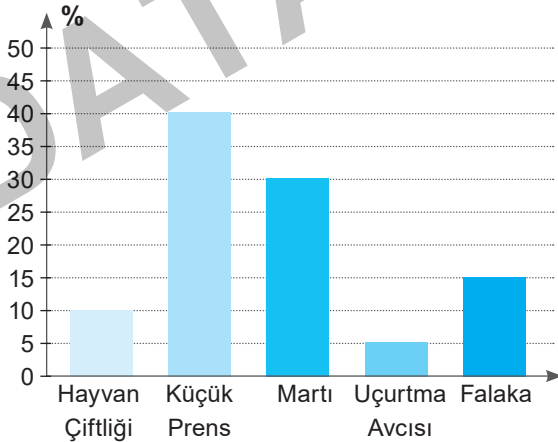
Şiddet ve Korku
Unsuru İçerir

Olumsuz Örnek
Oluşturabilir

Karikatür ve Afişleri Okuma: Okuyucuya önemli mesajlar ileten karikatür ve afişlerin doğru okunabilmesi önemlidir. Verilen görseller özellikle vermek istedikleri mesajlar bağlamında değerlendirilmelidir.

1. Aşağıdaki grafikte bir sınıftaki öğrencilerin okudukları kitap isimleri ve okunma oranları verilmiştir.

Bu grafikten aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Sınıftaki herkes düzenli bir şekilde kitap okumaktadır.
B) Sınıftaki öğrencilerin en çok okudukları kitap Küçük Prenses'tir.
C) Marti'nin okunma oranı Falaka'nın iki katıdır.
D) Sınıftaki öğrencilerin en az okudukları kitap Uçurtma Avcısı'dır.

- 2.

Cinsiyet	Göz Rengi			
	Mavi	Yeşil	Kahverengi	Siyah
Erkek	4	3	15	11
Kız	2	6	12	9

Yukarıdaki tabloda bir sınıftaki öğrencilerin göz renklerine göre dağılımları verilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Mavi gözlü erkek ve kızların toplam sayısı, siyah gözlü kızların sayısından daha azdır.
B) Kahverengi gözlü kızların sayısı, siyah gözlü erkeklerin sayısından bir fazladır.
C) Kahverengi gözlü erkeklerin sayısı, yeşil gözlü ve siyah gözlü kızların sayısının toplamına eşittir.
D) Yeşil gözlü kızların sayısı, mavi gözlü erkeklerin sayısından daha azdır.

6

KULLANMA TALİMATI

- I. Ölçümden önce yemek yemekten, egzersiz yapmaktan ve duş almaktan kaçının.
- II. Ölçüm sırasında ayakta durmayın. Kolunuzu kalp seviyesinde tutarak rahat bir pozisyonda oturun.
- III. Ölçüm sırasında konuşmaktan kaçının.
- IV. Her bir ölçüm arasında en az beş dakika zaman aralığı olmalıdır. Peş peşe yapılan ölçümlerde yanlış sonuçlar alınabilir!
- V. Tutarlılık için ölçümün her gün aynı saatlerde yapılması gerekir.
- VI. Tansiyon ölçüm karşılaştırmaları; aynı kolda, aynı pozisyonda ve aynı saatte yapılan ölçümler üzerinden yapılmalıdır.

Tansiyon hastası olan Meryem Hanım, yeni aldığı tansiyon aletini nasıl kullanacağını bilmemektedir. Bu yüzden yukarıdaki kullanma talimatını dikkatlice okur. Tansiyon ölçümlerini yaparken de doktor tavsiyesi üzerine özellikle süreye dikkat etmeye çalışmaktadır.

Buna göre Meryem Hanım, sağlıklı bir tansiyon ölçümü yapmak için (süre anlamında), numaralandırılan ifadelerden hangilerine dikkat etmelidir?

- A) I ve III   B) II ve VI   C) IV ve V   D) IV ve VI

7

Mezopotamya'dan Mısır'a kadar uzanan büyük bir krallık olan Asurlar gönüllü askerlerden oluşan güçlü bir orduya sahip olmuşlardır. Ticarete önem veren Asurlar daha çok Anadolu medeniyetleriyle ticaret yapmışlardır. Asurlar, Anadolu'dan kereste ve değerli madenler satın almışlardır.

ORTAK ÖZELLİKLER

Yönetim şekli	
Yer aldığı coğrafya	
Ekonomik faaliyet	
Ordu	

Batı Anadolu'da kurulan Lidyalılar Kral Yolu'nun önemli merkezlerine sahip olmuşlardır. Parayı bularak ticaret hayatına yeni bir anlayış getirmişlerdir. Lidyalı krallar ticaret yollarının güvenliğini sağlayabilmek için paralı askerler kullanmışlardır.

Yukarıda Asurlar ve Lidyalılar hakkında karşılaştırmalı olarak bazı bilgiler verilmiştir.

Bu bilgilere göre Asurlar ve Lidyalıların sahip oldukları ortak özellikler yukarıdaki tabloda "✓" işaretiyle işaretlenecek olursa hangi seçenekteki tablo oluşur?

A)

Yönetim şekli	
Yer aldığı coğrafya	✓
Ekonomik faaliyet	✓
Ordu	

B)

Yönetim şekli	✓
Yer aldığı coğrafya	
Ekonomik faaliyet	✓
Ordu	

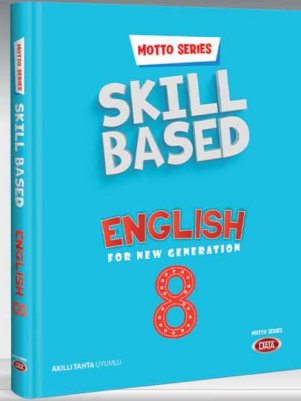
C)

Yönetim şekli	✓
Yer aldığı coğrafya	
Ekonomik faaliyet	
Ordu	✓

D)

Yönetim şekli	
Yer aldığı coğrafya	✓
Ekonomik faaliyet	
Ordu	✓

ÜCRETSİZ
İÇERİK İÇİN

İvedik Organize Sanayi
Matbaacılar Sitesi
1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No:2/20
Yenimahalle / ANKARA
Tel: 0 312 384 29 95 - Faks: 0312 342 23 58
WhatsApp: 0 505 925 57 81
www.datayayinlari.com | bilgi@datayayinlari.com

ISBN 978-625-7552-60-8

9 786257 155260 8